

ROLUL AVANSULUI ȘI AL ARVUNEI ÎN GARANTAREA OBLIGAȚIILOR CONTRACTUALE

THE ROLE OF ADVANCE PAYMENT AND EARNEST MONEY IN GUARANTEEING CONTRACTUAL OBLIGATIONS

Laura RĂGUȘ,

specialitatea Drept, gr. D 2401,

Coordonator științific: **Oleg APĂRECE**, asist. univ.,
Centru Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Executarea obligațiilor contractuale reprezintă unul dintre elementele esențiale ale raporturilor juridice civile, iar părțile contractante recurg frecvent la diverse mecanisme juridice menite să asigure respectarea prestațiilor asumate. În acest context, avansul și arvuna constituie două instituții juridice distincte, utilizate în practică pentru consolidarea securității raporturilor obligaționale. Deși ambele presupun remiterea anticipată a unei sume de bani, efectele juridice ale acestora diferă în mod semnificativ.*

Avansul are caracterul unei plăți parțiale efectuate înainte de executarea integrală a contractului, fără a produce efecte sancționatorii în caz de neexecutare. În schimb, arvuna are o funcție dublă: confirmă încheierea contractului și garantează executarea obligațiilor asumate de părți. Codul civil al Republicii Moldova reglementează expres arvuna ca mijloc de garantare a executării obligațiilor, stabilind consecințele juridice ale neexecutării contractului. Studiul analizează particularitățile juridice ale avansului și arvunei, delimitarea dintre aceste instituții și importanța lor practică în circuitul civil, evidențiind rolul acestora în prevenirea litigiilor și în asigurarea stabilității contractuale.

Cuvinte-cheie: *avans, arvună, obligații contractuale, garanții, contract civil*

Abstract: *The performance of contractual obligations represents one of the fundamental elements of civil legal relations, and contracting parties often use various legal mechanisms designed to ensure compliance with assumed obligations. In this context, advance payment and earnest money are two distinct legal institutions used in practice to strengthen the security of contractual relationships. Although both involve the prior transfer of a sum of money, their legal effects differ significantly. Advance payment constitutes a partial payment made before the full execution of the contract, without generating sanctioning effects in the event of non-performance.*

By contrast, earnest money performs a dual function: it confirms the conclusion of the contract and guarantees the performance of the obligations undertaken by the parties. The Civil Code of the Republic of Moldova expressly regulates earnest money as a means of securing contractual performance, establishing the legal consequences of contractual non-performance. This study analyzes the legal particularities of advance payment and earnest money, the distinction between these institutions, and their practical importance in civil circulation, highlighting their role in preventing disputes and ensuring contractual stability.

Keywords: *advance payment, earnest money, contractual obligations, guarantees, civil contract*

I. Introducere

În raporturile juridice civile, executarea obligațiilor contractuale reprezintă scopul principal urmărit de părțile contractante. Stabilitatea circuitului civil depinde de respectarea obligațiilor asumate, iar pentru reducerea riscului de neexecutare legislația civilă prevede anumite mijloace juridice de protecție. Printre acestea, avansul și arvuna ocupă un loc important, fiind frecvent utilizate în contractele de vânzare, prestări servicii sau locațiune.

Deși în practică cele două noțiuni sunt uneori confundate, ele au natură juridică diferită și produc efecte distincte. Înțelegerea rolului acestora este esențială pentru aplicarea corectă a normelor dreptului civil.

II. Noțiunea juridică a avansului

Avansul reprezintă o sumă de bani plătită anticipat de una dintre părți în contul obligației ce urmează a fi executată. El constituie o plată parțială a prețului sau a contraprestației și are în principal o funcție economică.

Caracteristica esențială a avansului constă în faptul că acesta nu reprezintă un mijloc de garantare propriu-zis. În cazul în care contractul nu este executat, suma plătită cu titlu de avans se restituie conform regulilor generale privind restituirea prestațiilor.

În lipsa unei stipulații exprese, orice sumă plătită înainte de executarea contractului este prezumată a fi avans, iar nu arvună. Din acest motiv, redactarea clară a clauzelor contractuale are o importanță deosebită.

III. Arvuna ca mijloc de garantare a obligațiilor

Arvuna reprezintă o sumă de bani sau un bun remis de una dintre părți celeilalte la momentul încheierii contractului, pentru confirmarea convenției și garantarea executării acesteia. Spre deosebire de avans, arvuna are o funcție juridică complexă.

În primul rând, ea confirmă existența contractului. În al doilea rând, arvuna constituie un instrument de garantare a obligațiilor asumate de părți. Codul civil al Republicii Moldova stabilește că partea care a oferit arvuna o pierde dacă nu își execută obligația, iar partea care a primit-o trebuie să restituie dublul dacă neexecutarea îi este imputabilă.

Prin acest mecanism, arvuna contribuie la disciplinarea comportamentului contractual și la prevenirea litigiilor.

IV. Delimitarea dintre avans și arvună

Diferența principală dintre avans și arvună constă în efectele juridice ale acestora. Avansul are doar funcție de plată anticipată, în timp ce arvuna are atât funcție confirmatorie, cât și funcție de garanție.

În practică, delimitarea este importantă deoarece calificarea greșită a sumei remise poate genera conflicte între părți. Instanțele judecătorești examinează voința reală a părților și conținutul contractului pentru a determina natura juridică a plății efectuate.

Astfel, pentru evitarea neînțelegerilor, părțile trebuie să indice expres în contract dacă suma remisă reprezintă avans sau arvună.

V. Diferențe față de reglementarea din alte state

Reglementarea avansului și a arvunei în Republica Moldova prezintă anumite particularități în comparație cu legislația altor state europene. În dreptul civil moldovenesc, arvuna este reglementată expres de Codul civil ca mijloc de garantare a executării obligațiilor, fiind prevăzute efectele juridice ale neexecutării contractului de către una dintre părți. Astfel, partea care a dat arvuna o pierde, iar partea care a primit-o restituie dublul sumei atunci când neexecutarea îi este imputabilă.

În dreptul român, instituția arvunei a fost cunoscută în vechiul Cod civil, însă în actualul Codul civil al României aceasta nu mai este reglementată distinct în aceeași manieră, fiind înlocuită în practică prin clauze penale sau prin plata unui avans contractual. În consecință, părțile trebuie să prevadă expres în contract sancțiunile aplicabile în caz de neexecutare.

În Franța, Code civil distinge între arrhes și acompte. Termenul arrhes corespunde într-o anumită măsură arvunei, oferind părților posibilitatea de a renunța la contract prin pierderea sau restituirea dublă a sumei plătite, în timp ce acompte reprezintă un avans care obligă definitiv părțile la executarea contractului. Această distincție este mai clar formulată decât în unele sisteme juridice din Europa de Est.

În Germania, Bürgerliches Gesetzbuch nu reglementează arvuna ca instituție autonomă. Dreptul german preferă utilizarea garanțiilor contractuale generale, precum clauza penală (Vertragsstrafe) sau garanțiile bancare, ceea ce reflectă o orientare mai modernă spre mecanisme flexibile de protecție contractuală.

Comparativ cu aceste sisteme de drept, legislația Republicii Moldova păstrează o reglementare tradițională a arvunei, oferind o protecție directă și ușor de aplicat pentru participanții la circuitul civil. Această abordare contribuie la claritatea raporturilor juridice și la reducerea litigiilor privind executarea contractelor.

VI. Concluzii și propuneri

Analiza efectuată asupra avansului și arvunei în contextul garantării obligațiilor contractuale evidențiază faptul că aceste două instituții juridice, deși aparent similare prin forma lor de manifestare, au natură juridică și efecte diferite. Avansul reprezintă o plată anticipată a prestației viitoare, având exclusiv o funcție economică, fără a produce consecințe sancționatorii în caz de neexecutare a contractului. În schimb, arvuna constituie un veritabil mijloc de garantare a executării obligațiilor contractuale, având atât rol confirmatoriu, cât și rol sancționator.

Reglementarea arvunei în Codul civil al Republicii Moldova contribuie la consolidarea disciplinei contractuale, întrucât stabilește consecințe juridice clare în cazul

neexecutării obligațiilor de către una dintre părți. Prin efectul său coercitiv moderat, arvuna determină părțile să manifeste seriozitate și bună-credință în executarea contractelor, reducând riscul de litigii.

În același timp, practica juridică demonstrează că delimitarea dintre avans și arvună nu este întotdeauna clar realizată, ceea ce poate genera conflicte între părțile contractante. Din acest motiv, interpretarea corectă a voinței părților și redactarea precisă a clauzelor contractuale sunt esențiale pentru evitarea neînțelegerilor.

Propuneri:

În urma analizei realizate, se formulează următoarele propuneri:

În primul rând, se consideră necesară o clarificare mai riguroasă în legislația Republicii Moldova a diferenței dintre avans și arvună, pentru a elimina ambiguitățile de interpretare și aplicare în practică.

În al doilea rând, se recomandă elaborarea unor modele standardizate de contracte civile, în care să fie precizată expres natura juridică a sumelor plătite anticipat, fie ca avans, fie ca arvună, pentru a preveni litigiile.

În al treilea rând, se impune consolidarea unei practici judiciare unitare în materia calificării juridice a plăților anticipate, astfel încât soluțiile instanțelor să fie previzibile și coerente.

În al patrulea rând, este necesară creșterea nivelului de informare juridică a participanților la circuitul civil, în vederea înțelegerii corecte a efectelor juridice ale avansului și arvunei.

Nu în ultimul rând, se recomandă valorificarea experienței altor sisteme de drept, în special a celor europene, în vederea modernizării și eficientizării mecanismelor de garantare a executării obligațiilor contractuale.

În concluzie, perfecționarea cadrului normativ și aplicarea corectă a instituțiilor avansului și arvunei ar contribui semnificativ la consolidarea securității raporturilor juridice civile, la reducerea litigiilor și la creșterea încrederii în executarea obligațiilor contractuale.

Bibliografie:

1. Baieș, Sergiu; Roșca, Nicolae. Drept civil. Partea generală. Chișinău: Tipografia Centrală, 2020, 302 p..
2. Baias, Flavius Antoniu (coord.). Noul Cod civil. Comentariu pe articole. Ediția a III-a. București: Editura C.H. Beck, 2021, 3151 p.. Disponibil la: <https://www.beckshop.ro/lp/ncc/resurse/extras-Codul%20civil-Comentariu-pe-articole-Ed3-CHBeck-2021.pdf>
3. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 06 iunie 2002. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 82–86/661 din 22 iunie 2002.
4. Cojuhari, Alexandru. Executarea obligațiilor civile. Chișinău: CEP USM, 2019.
5. Efrim, Oleg. Drept civil. Teoria generală a obligațiilor. Chișinău: Lexon-Prim, 2021.
6. Malaurie, Philippe; Aynès, Laurent. Droit des obligations. Paris: LGDJ, 2020, 896 p. Disponibil la: https://www.furet.com/media/pdf/feuilletage/9/7/8/2/2/7/5/0/9782275074078.pdf?srsli d=AfmBOoqipe4fNc_OYtLe5DSrBscUK_1pU_r3bwouVn5aKg-vvX2-mmRV.
7. Zimmermann, Reinhard. The Law of Obligations: Roman Foundations of the Civilian Tradition. Oxford: Oxford University Press, 2019, 1241 p. Disponibil la: https://www.trans-lex.org/109600/_/zimmermann-reinhard-the-law-of-obligations-roman-foundations-of-the-civilian-tradition-munich-cape-town-1990/